

ปลากัดป่า

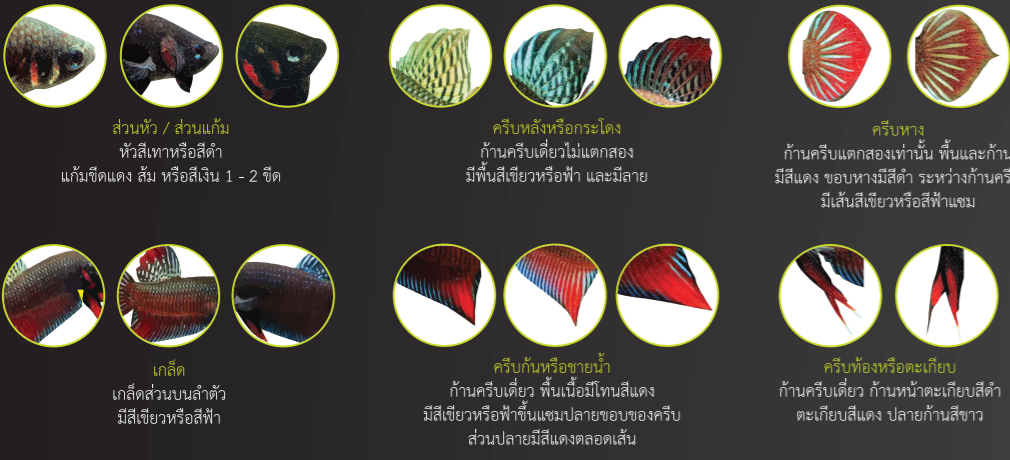
มรดกวัฒนธรรมไทย

ปลากัดป่า ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ของประเทศไทย เพราะการค้นพบ ปลากัดป่าครั้งแรกของโลกเกิดขึ้นที่นี่ อีกทั้งยังพบได้ทั่วทุกภาคของประเทศ ทำให้ **ปลากัดป่ามีความผูกพันกับคนไทย มาอย่างช้านาน**

ชื่อไทย: ปลากัดป่าภาคกลาง-ภาคเหนือ
ชื่อวิทยาศาสตร์: *Betta splendens* Regans, 1910
ชื่อสามัญ: Siamese fighting fish

พบกระจายพันธุ์อยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบอาศัยอยู่ตามห้วย หนอง คลอง บึง ที่มีน้ำนิ่งหรือมีน้ำไหลเอื่อย ๆ

ลักษณะทั่วไป

ส่วนหัว / ส่วนแก้ม
หัวสั้นหรือหัวยาว
แก้มชิดแก้ม สั้น หรือสั้น 1 - 2 ซีด

ครีบหลังหรือกระโดง
ก้านครีบเดี่ยวไม่แตกสอง
มีพื้นสีเขียวหรือฟ้า และมลาย

ครีบหาง
ก้านครีบแตกสองเท่านั้น พื้นและก้าน
มีสีแดง ขอบหางมีสีดำ ระหว่างก้านครีบ
มีเส้นสีเขียวหรือฟ้าแซม

เกล็ด
เกล็ดส่วนบนลำตัว
มีสีเขียวหรือฟ้า

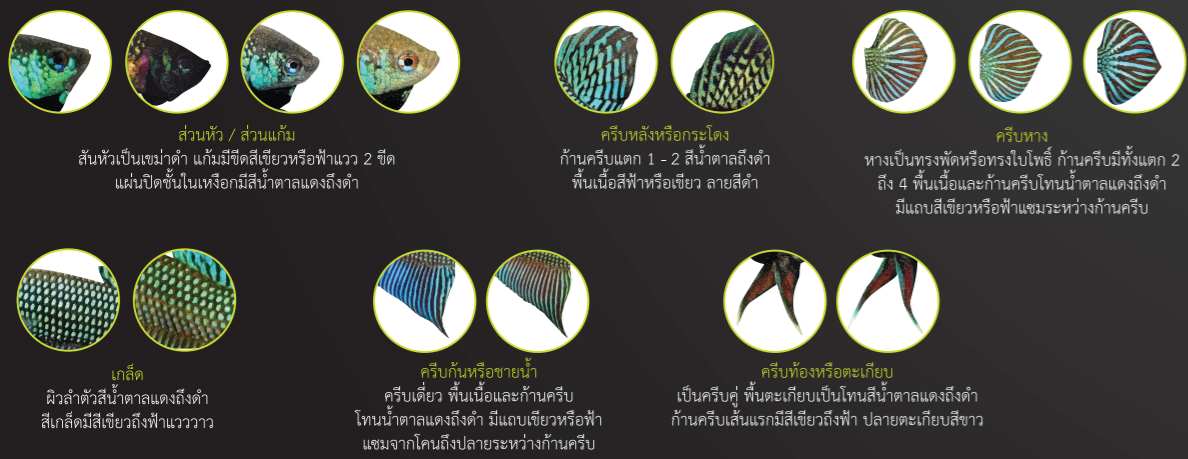
ครีบกันหรือชายน้ำ
ก้านครีบเดี่ยว พื้นเมื่อมีโทนสีแดง
มีสีเขียวหรือฟ้า แซมปลายของชายน้ำ
ส่วนปลายมีสีแดงตลอดเส้น

ครีบท้องหรือตะเกียบ
ก้านครีบเดี่ยว ก้านหน้าตะเกียบสีดำ
ตะเกียบสีแดง ปลายก้านสีขาว

ชื่อไทย: ปลากัดป่ามหาชัย
ชื่อวิทยาศาสตร์: *Betta mahachaiensis* Kowasupat et al., 2012
ชื่อสามัญ: Mahachai betta

กระจายพันธุ์อยู่ในพื้นที่แคบ ๆ ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ และในเขตบางขุนเทียนของกรุงเทพมหานคร พบอาศัยในแหล่งน้ำจืดที่มีน้ำเค็มเข้ามาปนเล็กน้อย มักพบในป่าจาก ช่วงที่น้ำลดมักจะอาศัยอยู่ในน้ำที่ขังตามใบจาก

ลักษณะทั่วไป

ส่วนหัว / ส่วนแก้ม
สั้นหัวเป็นแม่ค้า แก้มมีสีเขียวหรือฟ้าแวว 2 ซีด
แก้มชิดขึ้นในแง่มีสีน้ำตาลแดงถึงดำ

ครีบหลังหรือกระโดง
ก้านครีบเดี่ยว 1 - 2 สีน้ำตาลถึงดำ
พื้นเมื่อมีสีฟ้าหรือเขียว ลายสีดำ

ครีบหาง
หางเป็นทรงจัตุรัสหรือรูปไข่ ก้านครีบมีแค่ 2
ถึง 4 พื้นเมื่อมีสีฟ้าหรือเขียว ก้านครีบ
มีแถบสีเขียวหรือฟ้าแซมระหว่างก้านครีบ

เกล็ด
ผิวลำตัวสีน้ำตาลแดงมีสีดำ
สีเข้มมีสีเขียวหรือฟ้าแวว

ครีบกันหรือชายน้ำ
ครีบท้อง พื้นเมื่อมีสีฟ้าหรือฟ้า
โทนน้ำตาลแดงถึงดำ มีแถบสีเขียวหรือฟ้า
แซมจากโคนถึงปลายระหว่างก้านครีบ

ครีบท้องหรือตะเกียบ
เป็นครีบท้อง พื้นเมื่อมีสีฟ้าหรือฟ้า
ก้านครีบด้านหน้ามีสีเขียวถึงฟ้า ปลายตะเกียบสีขาว

ชื่อไทย: ปลากัดป่าภาคใต้/ปลากัดลูกทุ่งภาคใต้/ปลากัดอิมเบลลิส
ชื่อวิทยาศาสตร์: *Betta imbellis* Ladiges, 1975
ชื่อสามัญ: Peaceful betta, Malay fighting fish

พบตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานีไปจนถึงประเทศมาเลเซีย รวมถึงมีการพบในประเทศอินโดนีเซีย และเวียดนาม มักพบในทุ่งนา หนองน้ำที่มีน้ำนิ่ง และคลองที่มีน้ำไหลเอื่อย

ส่วนหัว / ส่วนแก้ม
สั้นหัวเป็นแม่ค้า แก้มมีสีเขียวหรือฟ้า 2 ซีด
หรือมีสีแดง

ครีบหลังหรือกระโดง
ครีบเดี่ยว พื้นเมื่อมีสีเขียวหรือฟ้า
มีลายสีดำ ก้านครีบโคนน้ำตาลแดงถึงดำ

ครีบหาง
ครีบหางเป็นทรงจัตุรัส สีพื้นและก้านครีบ
เป็นสีแดงแซมปลายก้านครีบแดงลงเท่านั้น
ระหว่างก้านครีบมีสีเขียวหรือฟ้าแซม
ปลายหางมีสีแดงรูปทรงคล้ายพระจันทร์เสี้ยว

เกล็ด
เกล็ดสีเขียวถึงฟ้าแซม
หรือประปราย

ครีบกันหรือชายน้ำ
พื้นเมื่อมีสีฟ้าหรือฟ้า แซม
ระหว่างทุกก้านมีสีเขียวหรือฟ้า ปลายชายน้ำ
คือมีสีแดงคล้ายรูปหยดน้ำ หรือรูปปลายทอก

ครีบท้องหรือตะเกียบ
ก้านครีบเดี่ยวเป็นครีบท้อง
ก้านครีบเส้นแรกสีดำ พื้นตะเกียบ
มีสีแดงปลายตะเกียบสีขาว

ชื่อไทย: ปลากัดป่าอีสาน ปลากัดเขียว ปลากัดป่าหางลาย
ชื่อวิทยาศาสตร์: *Betta smaragdina* Ladiges, 1972
ชื่อสามัญ: Emerald betta, Blue betta, Mekong fighting fish

แพร่กระจายอยู่ในเขตภาคอีสานของประเทศไทย และประเทศลาว พบอาศัยอยู่ในที่ราบตามทุ่งนา ปลักควาย หนองน้ำ บึงที่มีน้ำนิ่งหรือไหลเอื่อย ๆ และบนยอดเขาที่สูงจากระดับน้ำทะเลถึง 800 เมตร ในตลาดปลาสวยงาม จะเรียกว่าปลากัดกิตารี่ เพราะเวลา พองใส่กันปลาจะกระดิกครีบท้อง ทำให้ดูเหมือนคนกำลังเล่นกีตาร์นั่นเอง

ลักษณะทั่วไป

ส่วนหัว / ส่วนแก้ม
สั้นหัวเป็นแม่ค้า แก้มมีสีเขียวหรือฟ้า
มีสีเขียวแวว

ครีบหลังหรือกระโดง
ก้านครีบเดี่ยว สีน้ำตาลถึงดำ
เมื่อครีบมีพื้นสีเขียวหรือฟ้า มีลายสีดำ

ครีบหาง
ก้านครีบแตกสองเท่านั้น พื้นเมื่อมีสีแดง
เป็นสีแดง มีแถบสีเขียวหรือฟ้าแซมระหว่างก้านครีบ
ลากจากโคนถึงปลายก้านหางแต่ละเส้น
และในระหว่างปลายก้าน ครีบท้องที่แตกสอง
จะมีสีเขียวถึงฟ้าแซมทุกช่อง

เกล็ด
เขียวเข้มเป็นระเบียบตลอดลำตัว
สีเกล็ดเป็นโทนสีเขียวหรือฟ้า

ครีบกันหรือชายน้ำ
ก้านครีบเดี่ยว พื้นเมื่อมีสีฟ้าหรือฟ้า
มีแถบสีเขียวหรือฟ้าแซมระหว่างก้านครีบ
จากโคนถึงปลายของตะเกียบ

ครีบท้องหรือตะเกียบ
ครีบท้องยาว มีเส้นสีแดง
ก้านครีบเส้นแรกมีสีดำ หรือสีน้ำตาลแดง
หรือสีขาวแซมที่โคนลำตัว ปลายตะเกียบ
คือมีสีขาว

ชื่อไทย: ปลากัดป่าภาคตะวันออก
ชื่อวิทยาศาสตร์: *Betta siamorientalis* Kowasupat et al., 2012
ชื่อสามัญ: Kabinburi betta, Black imbellis

พบที่จังหวัดฉะเชิงเทรา สระแก้ว ปราจีนบุรี และบางส่วนของชลบุรี รวมทั้งกระจายพันธุ์ในพื้นที่บางส่วนของกัมพูชาและตอนใต้ของเวียดนาม พบอาศัยตามทุ่งนา หนองน้ำที่มีน้ำนิ่งหรือคลองที่มีน้ำไหลเอื่อย

ส่วนหัว / ส่วนแก้ม
สั้นหัวเป็นแม่ค้า แก้มมีสีฟ้าหรือ
ซีดสีเข้ม 1 - 2 ซีดหรือไม่มีเลย

ครีบหลังหรือกระโดง
ก้านครีบเป็นสีน้ำตาลถึงดำ
ลายสีดำ

ครีบหาง
ครีบเป็นทรงจัตุรัส พื้นและก้านครีบ
เป็นสีแดงเข้ม ปลายก้านครีบแดงลงเท่านั้น
ระหว่างก้านครีบมีสีเขียวหรือฟ้าแซม
ปลายหางสีแดงรูปทรงคล้ายพระจันทร์เสี้ยว

เกล็ด
เกล็ดเขียวเข้มถึงฟ้าแซม
ขึ้นเรียงเต็มตัวหรือประปรายก็ได้

ครีบกันหรือชายน้ำ
แถบสีเขียวลากถึงโคนครีบ ขายของ
เป็นหยดน้ำสีแดง หรือรูปปลายทอก

ครีบท้องหรือตะเกียบ
ก้านครีบเดี่ยวเป็นครีบท้อง ก้านครีบเส้นแรก
เป็นสีดำ พื้นตะเกียบแดง ปลายขาว

เรียบเรียงข้อมูลจาก
• มาตรฐานสายพันธุ์และเกณฑ์การตัดสิน ปลากัดป่าในประเทศไทย โดยสถาบันวิจัยสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้ น้ำ กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บัตรสมาชิก ปลากัด ปีที่ 4 กุมภาพันธ์ 2564
04-60/No.06